

Mme G. DE MARLEFF

Jean Hading

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

ΜΕΡΟΣ Δ'.—Η ΤΕΧΝΗ ΕΝ ΤΗ ΔΥΣΕΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.—ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ ΙΑ'. ΑΙΩΝΟΣ

Ένψι διπολιτισμός έκραται σύτο εν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἀνεδεικνύετο δι' ἔργων τέχνης σύχι εὐκαταφρονήτων, δι πολιτισμὸς τῆς Δύσεως ἐφαίνετο ἀνίσχυρος ν' ἀποπτυχθῇ ἔνεκα ἐπιδρομῶν δις εἶχεν ὑποστῆ. Τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος ἐφέρετο πρὸς τὴν πτῶσιν· ή εἰσθολὴ τῶν βαρδάρων εἶχεν ἀνατρέψει τὴν κοινωνίαν χωρὶς νὰ τὴν μεταμορφώσῃ. Ἰσχυρὰς μεταβολὰς οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπέφερον εἰς τὴν τότε πολιτικὴν καὶ τὸν κοινωνικὸν ὄργανοισμόν· ἀλλ' ὀφείλεμεν νὰ ὅμολογήσωμεν διτι εἰσήγαγον εἰς τὸν Εύρωπαϊκὸν πολιτισμὸν νέα τινὰ στοιχεῖα ἥ ἀνακαίνισθέντα, ἃτινα ἀμέσως ἥ ἐμμέσως ἔμειλον νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης ἔμφυτος τάσις παρατηρεῖται πρὸς τὴν ἀπλότητα

καὶ τὸ μεγαλεῖσον, σκαιὰ ἐν ἀρχῇ, αἰσθημα ζωηρότερον ἵδιας προσωπικότητος, ἀν καὶ δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένον βαναύσστητος τινός, μία ἀντίληψις διάφορος τῆς τιμῆς καὶ τῆς χρηστότητος, τῆς τρυφερᾶς ἀφοσιώσεως. "Ἄν εἴαιρέσῃ τις τὴν ἀπεχθῆ μυθολαγίαν των, ἔχουσι αἰσθημά τι ἀφρογυμένον περὶ τῆς θεότητος. Ἀναμφιδόλως πολλοὶ ἐκ τῶν νεωτερισμῶν των ἥσαν παλαιοὶ θεωροίσι· οἱ Γερμανοὶ διέφερον πρὸ πάντων τῶν Ρωμαίων διότι διεπέλουν εἰσέτι ἐν καταστάσει πολιτισμοῦ, τὸν ὄποιον ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶχε διέλθει. 'Αλλ' ἐὰν τούτο ἀφορῇ καὶ ἐπιδρῇ εἰς τὸ γένος ἥ εἰς τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν, ὁ Γερμανισμὸς ἐπεξέτεινε τὴν ἐπίδρασιν αὐτὴν καὶ ἐπὶ τοῦ πνεύματος, καίτοι ἐνίστε ἀγαλινώτων. Καίτοι ἥννόσου διτι ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας, τοῦ κυρίου κληρονόμου τῆς Ρώμης, αἱ ἰνυρμεῖς αὔται ἀνεπτύχθησαν, ἐν τούτοις οἱ βάρβαροι ἔφερον πρὸ παντός μετ' αὐτῶν τὴν βαρβαρότητα. Ἡ τέχνη ἥ ἀλγθωτείς ἀξία νὰ ὀνομάζεται τέχνη, δὲν γίνονται εἰλικρινεῖς εἰς τὴν εἰδηστικήν σχεδὸν ἐντελῶς. Οὐχὶ διότι οἱ βάρβαροι Γερμανοὶ ἔζητησαν νὰ καταργήσωσιν τὸν Ἐλληνορωμαϊκὸν πολιτισμόν. Ἀπ' ἐναντίας τὸν ἔθαίμαζον προτιμήσαντες τὰς στερεὰς οἰκοδομάς, τὰς ὄποιας εὗρον, ἀπὸ τὰς καλύβας ἐκ ξύλου καὶ χώματος, τὰς ὄποιας εἶχον ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ ὁ θυμαρισμός των δὲν προέρχεται ἐκ πραγματικῆς ἐκτιμήσεως· ἐσέβοντο τὰς ἐκκληνίας ἐπειδὴ ἥσαν Χριστιανοί, ἀλλὰ πόσων συμφρούων καὶ ἐρειπίων δὲν ἐγένοντο πρόξενοι! "Αλλως τε ἥ καταφρόνησις διὰ τὸ ἐνεστώς, ἥ ἀφροντισία περὶ τοῦ μέλλοντος, ἥ δρμη ἥπτει βασιλεύει παντοῦ, ἥ θηριωδία τῶν λαῶν καὶ ἥ μανία τῶν βασιλέων, δὲν ἀφήνουσι νὰ θριαμβεύσῃ τίποτε ὑψηλόν· κατισχύει ἥ ἀνάργητη τῆς ζωῆς, τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Δύο χῶραι ἀποτελοῦσιν κάποιαν ἔξαιρεσιν εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην εἰκόνα. Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Μεγάλη Βρεττανία.

"Ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς ὑφίστατο ζωηρότερος. Ἐκτὶς τούτου, οἱ Βυζαντῖνοι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πέμπτου αἰῶνος καὶ κατὰ τοὺς δύο ἐπομένους αἰῶνας, ἐνίσχυσαν ἐν Ἰταλίᾳ τὰς κλασικὰς παραδόσεις. Οἱ βασιλεὺς τῶν Ὀστρογότθων, Θεοδώριχος, ὅχι μόνον ἀνήγειρε μηνημεῖα νέα, ἀλλὰ ἐπεσκεύασε τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ ἐπροστάτευσε διὰ νόμων. Καίτοι Ἀρειανὸς τὸ θρήσκευμα, ἐσέβασθη πάσας ἐν γένει τὰς καθοίκιας ἐκκλησίας καὶ ἐκτισε νέας διὰ τὴν ἐθνικὴν λατρείαν. Ἐκαλλώπισε πρὸ πάντων τὴν Βερόνην καὶ τὴν Ραβέννην, τὰς πρωτευούσας του· ἐν Ραβέννη δὲν εἶχεν περιστωθῆ τίποτε σχεδόν ἄλλο, ἐκτὸς τοῦ παλατίου, τοῦ ὄποιος διέταξε οὗτος τὴν ἀνάκτησιν.

Περὶ τὸν ὅγδοον αἰῶνα, Κάρολος ὁ Μέγας διέταξε νὰ κρημνήσωσι τινὰ κτίρια, ἵνα λάθωσι